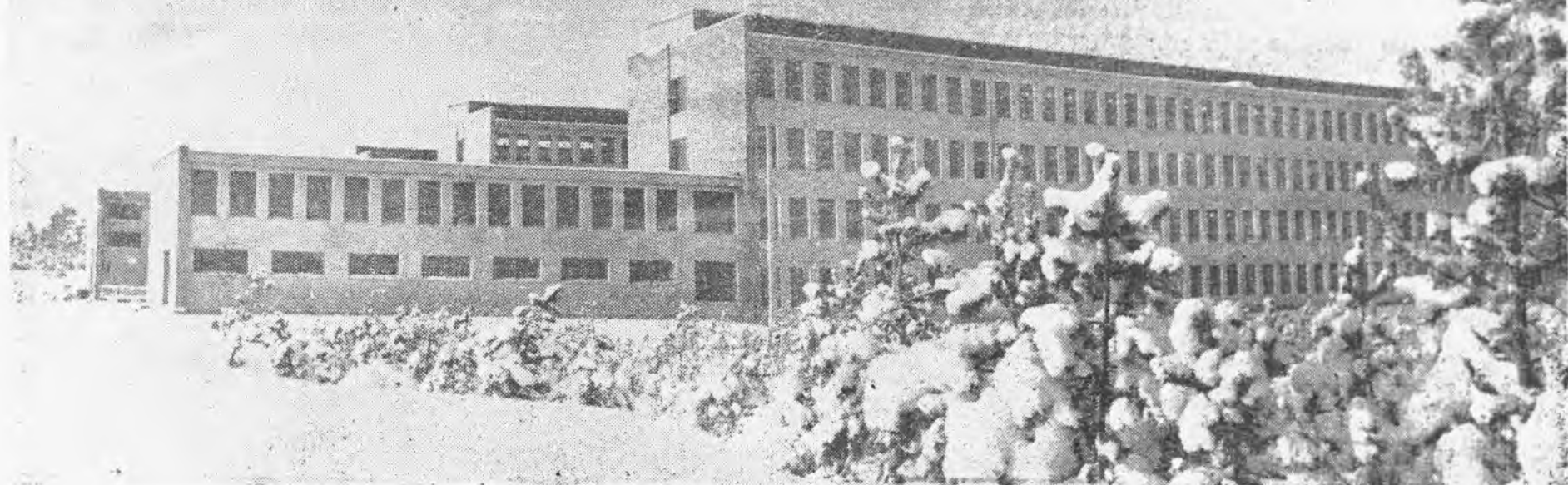

head uut aastat!

Selle aasta kaalukas sündmus

ÜRO-s tegeldakse teiste majandusprobleemide kõrval ka loodusvarade kasutamise võimaluste uurimisega. Viimastel aastatel on lähelepanu kõitnud ka põlevkivi, mida leidub paljudes riikides suurtes kogustes.

Põlevkiviprobleemide igakülgseks läbiarutamiseks otsustas ÜRO loodusvarade ja transpordi osakond tänava korraldada ulatusliku rahvusvahelise sümpoosioni. See toimub 26. augustist kuni 4. septembrini meie vabariigi pealinnas Tallinnas. Sümpoosionist võtavad osa 43 riiki ja seal kuulatakse ära üle 100 ettekande ja neist pooled Nõukogudema spetsialistidelt. Välismaalt saabub sel puhul Tallinna üle 150 osavõtja. Sümpoosioni raames luuakse neli sektsiooni, kus arutatakse põlevkivi geoloogia ja kaevandamise, põlevkivikeemia, energeetika ja ökonoomika küsimusi.

NSV Liidu Naftakeemia ja Naftatöötlemise Ministeerium andis sümpoosioni korraldamise Tallinna Polütehnilise Instituudi hoolde. On moodustatud orgkomitee ministeeriumi ja meie õppeasutuse esindajast.

Ühe sektsiooni juhatajaks ja orgkomitee liikmeks on TPI rektor professor A. Aarna. Instituudis on moodustatud mitmed alamkomisjonid ettevalmistustööde läbiviimiseks. Palju tööd-muret saavad juurde haldusprorektor H. Eesmaa, samuti keemiateaduskonna dekaan E. Uus ja dotsendid U. Mereste, U. Agur ja V. Heinrichsen, kes on alamkomisjonide esimehed.

Vajaliku informatsioonimaterjali väljaandmine vene ja inglise keeles kokku 250 trükoogra mahu 250 eksemplaris on kõvaks pähklis TPI rotaprintile. See materjal peab valmis olema sümpoosioni alguseks.

Need tööd, mida tuleb teha järelejäänud poole aastaga, on au-kartustäratavalt mahukad. Peab valmis saama uus TPI aula ja söökla, korraldama ümbrus, tehtama mitmekülgset ettevalmistust sümpoosioni töö kulgemiseks nõutaval rahvusvahelisel tasemel nii organisatsiooniliselt kui ka tehnilise varustatuse osas. Kõik külalised tuleb majutada, transportida ja varustada igakülgse informatsiooni ja meelelahutustega. Ainuüksi ettekannete tõlkimisega on üheaegselt kahes sektsioonis tegevad 12 tõlki ja 4 tehnilist töötajat. Kõik sõnavõtud, välja arvatud põhiettekanded, mis on trükitud, tuleb helisalvestada. Avatakse rahvusvaheline sidekanal, sidejaoskond, pressikeskus, kohvik ja palju muud vajalikku.

Eeltööd on käimas. On tellitud mitmesugust kodu- ja välismaist aparatuuri, valitakse ruume ja oodatakse eelarve kinnitamist.

Ega see lihtne üritus ole! Aga TPI-le võib sellest mitmeti tulu ja au olla.

Meile soovisid edurikast aastat 1968

Tartu Riiklik Ülikool
Eesti NSV Riiklik Kunstinsti-
tuut

Eesti NSV Sideministeerium
Gorki Polütehniline Instituut
Järvakandi Tehased

«Spordileht»
Eesti NSV Teaduste Akadee-
mia Majanduse Instituut

Tadžiki Polütehniline Instituut
Eesti NSV Arhitektide Liit
Kauanase Polütehniline Insti-
tuut

Donetski Polütehniline Insti-
tuut
«Ohtuleht»

Nõmme Kultuurimaja
Tallinna Turismiklubi
Eesti Maaparandusprojekt
Eesti NSV Riiklik Akadeemi-
line Meeskoor

Ehituse Teadusliku Uurimise
Instituut

Trust «Eesti Põlevkivi»
Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Füüsika ja Astronoomia Insti-
tuut

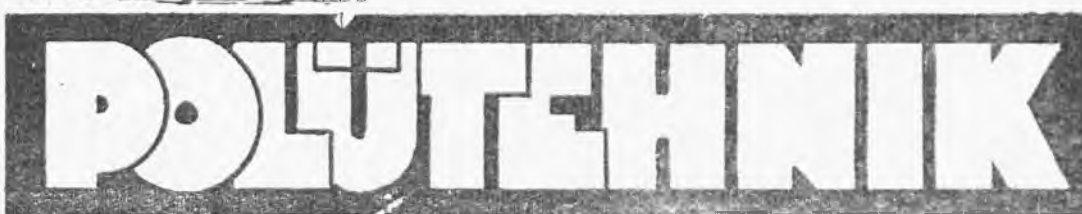
Eesti NSV Põllumajanduse
Ministeerium
Eesti Raadio ja Televisioon

Eesti NSV Tehnilise Informa-
tsiooni Keskbüroo

Kalinini Rajooni TSN Täitev-
komitee

Eesti NSV MN Riiklik Kõrge-
ma ja Kesk-erihariduse Komitee
Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Küberneetika Instituut

EKP Kalinini Rajoonikomitee
Eesti NSV Spordiühingute ja
organisatsioonide Liit
Kiviõli Kombinaat
Maardu Keemiakombinaat

Nr. 1 (496)
XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI
ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA.

Reedel, 5. jaanuaril 1968

Sädelevaid helbeid langeb

Suitsu kõrged hüüumärgid
härmas korstnail katustel.
Põõsail soojad talisärgid,
puud on härmatakused.

Valged sajud, valged hanged,
valged tänavad ja teed.
Sädelevaid helbeid langeb,
jää all jõed ja laheveed.

Aastavahetusel vahel
on ka paiku, kus on kuum.
Kuidagi ei tundu jahe
näiteks — arvestuste ruum.

Eksamitel pärast nääre
palavamaks läheb veel.
Proov, et kes on mille väärne,
terasegi kuumaks teeks.

Olgu alan'd rõõmus aasta,
kõiges edukas ja hea.
Võtku sõbrana meid kaasa,
kuhu — täpselt veel ei tea!

Hüva «sessi», hallid mütsid!
Tujuküllast aastat uut,
hallid pead ja koolijütsid,
kogu meie instituut!

O. ROOTS

EKSAMID...

SISSEASTUMISEST DIPLO-
MINI tuleb üliõpilasel keskmiselt
teha 46 ekamat ja 53 arvestust.

ALANUD SESSIOONIL tuleb
eksamitele 161 päevase osakona
õpperühma. Igal neist seisab
ees keskmiselt 5 eksamit ja 6
arvestust.

Ajasime eksamite teemal juttu
professor Hugo Raudsepaga.

Mida Teie arvate eksamitest?
Eksam on üheks tähtsaks lü-
liks õppeprotsessis, mis võimal-
dab hinnata üliõpilase teadmisi
eksamineeritavas aines ja ühtlasi
mobiliseerida neid iseseisvaks
töök.

Kas eksam võimaldab õigesti
hinnata üliõpilase teadmisi?

Arvan, et võimaldab küll ja
eeldusega muidugi, et eksami
küsimused on õieti valitud ja et
nad haaravad kõiki tähtsamaid
lõike aineis.

Missuguseid parandusi peate
soovitavaks eksamite korralda-
misel instituudis?

Üliõpilased valmistuvad eksa-
miteks praktiliselt alles eksami-

sessioonil. Seepärast oleks ots-
tarbekohane pikendada eksami-
sessiooni loenguteks ja praktilis-
teks töödeks ettenähtud aja ar-
vel.

Kuidas Te hindate program-
meeritud eksamisüsteemi ja ek-
samineerimise mehaanilisi ra-
hendeid?

Arvan, et nende rakendamise
suurte vortude juures on eriti
õigustatud. Ma ise olen kirja-
likku programmeeritud eksamit
kasutanud juba 1927. aastast alates
ja esialgu Tartu Ülikoolis,
kus sessioonil tuli mõni-
kord eksamineerida 120—150 üli-
õpilast. Sel puhul õigustas kirja-
lik programmeeritud eksamisüs-
teem ennast täiel määral. Valik-
vastusega programmeeritud üli-
õpilaste teadmiste kontrolli oleks
minu arvates otstarbekas kasu-
tada eksamite ettevalmistusel.
Igas kateedris võiks olla «masin-
eksaminaator», mille abil üliõpi-
lased võiksid kontrollida oma
ettevalmistust enne eksamile või
arvestusele minekut.

KÜLLAKUTSE MOSKVA

Meie ÜTÜ perele saabus külla-
kutse Moskva Energeetikainsti-
tuudilt. Ajavahemikul 26. veeb-
ruarist kuni 2. märtsini toimub
seal «Teaduse nädal» ja selle
raames üliõpilaste teaduslik kon-
verents. Konverentsil palutakse
esineda teaduslike ettekannetega

ka meie energeetika- ja elektro-
tehnikateaduskonna üliõpilasi.

Teate osavõtu kohta peame
saatma Moskvasse 10. veebruaris.
Lähemat informatsiooni
saate ÜTÜ nõukogult Musta-
mäel — A III-322.

HOMME KELL II

KOGUNEME «ESTONIA» KONTSERDISAALI SEAL TOIMUVAL
AKTUSEL ANTAKSE KÄTTE DIPLOMID TALLINNA POLÜ-
TEHNILISE INSTITUUDI 1967. A. LÕPETANUTELE OLEME
FÜLALISTEKSE SELLEL PIDULIKUL SÜNDMUSEL.

Mai Ojaver, Anne-Liis Valk ja Male Argel kaitsevad diplomitööd teemal «Mõningate eesti rahvustoitade tehnoloogiast ja toitväärtusest». Oma avastustest ja saladustest pajatasid nad lähemalt ka meie lehe lugejalle.

Millistest allikatest leidsite «saladused» diplomitöös soovitatud toitude valmistamiseks?

Nende allikate avastamine ja materjalide kogumine oli peaaegu kõige huvitavamaks ja avastusterohekemaks osaks. Algul lootime, et avaneb või-

Üldiselt on töösse võetud road, mis said hindeks «hea» või «väga hea». Vaatamata erinevatele maitsetele meeldisid kõigile hapuleiva ja odrajahutoidud, mida kahjuks pole tänapäeval võimalik saada sel lihtsal põhjusel, et vastavad jahud pole kättesaadavad. Nii meeldisid kõigile lihapäts, ahjukapsad leivataignaga, odrajahukarask piimaga, kartuli- ja meekook ja paljud teised toidud. On kahju, et meie rahvale nii omased maitsvad toidud on jäänud unustusehõlma.

Kui tore oleks, kui meie tudengid sööksid hommikuti odrajahuputru võisilma ja värske piimaga, mis maitseb ülihästi. Loodame, et juba mõne aja pärast on odrajahu ja teised rahvustoitade koostisesse kuuluvad toiduained kõigile kättesaadavad.

Paljud rahvustoidud on igapäevasel kasutusel.

Palume esitada ka mõned retseptid.

Esitame mõned etnograafilised kirjeldused, sest peatselt ilmuvast retseptide kogumikus

EESTI RAHVUSTOIDUD JÄLLE AUKOHALE

on ülevaade juba kõigi toitude täpsest valmistamisest.

AHJUKAPSAD LEIVATAIGNAGA

Kui leiba tehti, siis pandi kapsad kausiga ahju, rasvane sealihaga ka sisse. Kauss pandi pealt leivataignaga kinni. (Harjumaa)

RUPSKISUPP

Vesi pandi patta, kupatatud maonahk lõiguti katki, kops ka kui oli. Mõni pani ka liha. Keedeti pehmeks. Lisati kartul, porgand, pipar, loorber. (Tartumaa)

Vastseliinas lõigati söömisel sisse ka hapukurki ja lisati koort.

KESVAKÜLVAJA SEASABA

Kesvakülvajale keedeti suitutatud seasaba kas kartulite või hernestega. Siis kasvatas odrade nii pikk pea kui seasaba. (Võrumaa)

NÄÄRIPART

Keedetud sea magu aeti maki putru täis. (Saaremaa)

KAERAKILE

Kaerajahust ja soojast veest tehti segu, kusjuures iga 20 toobi vee kohta võeti umbes küllmit jahu. See segu pandi suuremasse puumõõsusse hapnema. Umbes 10–12 tunni pärast pigistati leem läbi sõela sõklatest välja. Saadud valge piimasarnane vedelik pandi patta, lisati veidi soola ja keedeti segades kuni muutus paksemaks. Valati krussidesse hanguma. Söödi soojalt või külmalt piimaga. Hapendamise kiirendamiseks lisati ka leivajuuretist. (Võrumaa)

TAAR

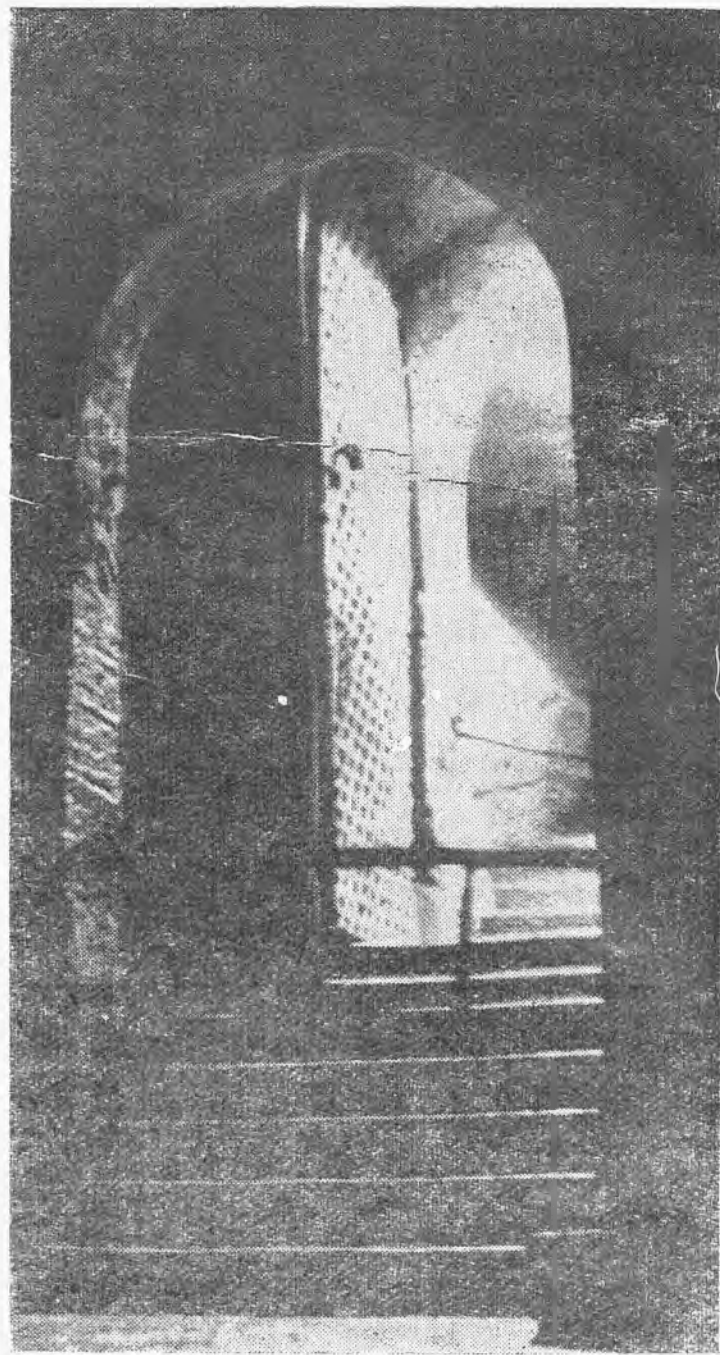
Tehti mitut moodi — niukliidest või siis suures tunnits pandi rukkijalgedele leivapätsikesed. Neile kallati vesi peale ja lasti hapneda. Mõnikord lisati ka kööm-evarsi, humalaid, linnaseid. Üks taaripõhi seisis kuu aega.

...juba iidsetest aegadest saadik on toidu ja selle tarvitamisega seotud küsimused olnud vaidlusobjektiks.

Antiikaja kuulus filosoof Sokrates ütles: «Ma söön selleks, et elada.»

Rooma väepealik Lucullus aga, kes on ajaloost tuntud oma kuulsa söömingutega, väitis, et ta elab selleks, et süüa;

Üine pildike Tallinnast.

Ühel poola ametimehel pole küll palju kolleege, kuid tema amet on au sees. Nimelt on ta spetsialiseerunud šeiptide lahtimuukimisele. Tema abi vajatakse siis, kui kassir on kaotanud võtme ning varuvõtmed on... seifis luku taga.

Bonneville'i kohtu ees Prantsusmaal andsid vastust kaheksa šveitslast. Neid süüdistati — kooparöövimises! Mehed olid koopa seintelt võtnud tükk-tükkilt stalagmiite ja stalaktiite ja müüinud neid turistidele.

Televisioonisaated kajastuvad ka miilitsa töös. Katowice televisiooni seiklusfilmide tsükli «Panus suurem kui elu» ülekandmise ajal ei kutsunud keegi välja miilitsat. Niipea, kui lõppes saade, algas telefonihelin jälle.

EKSAMID...

Oleks kõige otstarbekam, kui õppejõud suudaksid anda hinnangu oma õpilasele semestri vältel toimunud koostöö tulemuste põhjal (Olen, muide, mõnel juhul «seadusevastaselt» seda teinud). See stimuleeriks automaatselt üliõpilasi süstemaatiliselt töötama ja ainet omandama s'uliselt ning loovalt. Kuid suure arvu üliõpilaste puhul ei ole üldiselt selline hindamise moodus praktilisel kahjuks võimalik: tuleb abivahendina kasutada eksameid. Kui aga õppejõule on selgunud, et teatud üliõpilased on hästi omandanud läbi võetud materjali, oleks loogiline ja moraalselt õigustatud, et need üliõpilased saaksid hinde ilma

eksamita — andekus koos tööku- sega väärivad erilist markeerimist.

On rida üldtuntud võimalusi selgitada semestri vältel üliõpilaste õppematerjali faktilise külje tundmise taset. Eksami põhiolesandeks jäägu selle materjali sisulise mõistmise ja loomingulise kasutamise oskuse selgitamine. Elavas vestluses ilmneb ka üliõpilase üldise arengu ja taiplikkuse tase, mis on eksami üks olulisi komponente.

Igal distsipliinil on oma spetsiifika. Kuid üldiselt võiks eksamil teadmismaterjalid ja muu taoline tahaplaanile jääda.

Prof. A. ALTMA

...täiuslikum kokakunst sai alguse Hiinast, levis sealt edasi Pärsiasse, Egiptusesse ja Kreekasse ja sealt amakorda edasi läände. Itaaliast kandus ta edasi Hispaaniasse, Prantsusmaale, Šveitsi, Saksamaale ja Austriasse;

...esimesed toiduretseptid kirjutati savitahvlikestele ja edaspidi papiürusele. IV saj. e. m. a.

...esimesed toiduretseptid kirjutati savitahvlikestele ja edaspidi papiürusele. IV saj. e. m. a.

malus ise koguda vanavara kõigist maanurkadest. Kuid tegelikult pole see sel viisil teostatav, sest aeg oli liiga piiratud. Põhilised materjalid saime Eesti Emakeele Seltsist ja Eesti NSV Riiklikust Etnograafia Muuseumist. Sealsed töötajad suunasid meid väga vastutulelikult ja olid rõõmsalt üllatunud, et meie instituudis tegeldakse ka taoliste probleemidega.

Eesti Emakeele Seltsi töötaja Helju Kaalu ja murdesektori juhataja Mari Musta lahkelt loal saime oma kasutusse kõik käsikirjalised murdekogud teemal «Muistsed söögid ja joogid» ning «Muistsetest pidudest ja pühadest», sest vanarahva söögi- kombid on nendega tihedas seoses.

Millised raskused esinesid töö läbiviimisel?

Raskusi valmistas käsikirjade «dešifreerimine». Eriliseks pähklikis olid Setumaa murdetekstid. Ülejäänute osas oli aga tööjaotus vastavalt isakodule.

Toitude valmistamine vana- de kirjelduste järele ei läinud alati lihtsali. Nii tuli odra- ja kaera-ahu saamiseks käia usinasti turul, kulutada kontoreite ja kombinaatide uksti ja lõpptulemusena siiski need ise linnalähedase kolhoosi veskest kohale toimetada.

Kanepitoitude tegemine oli ka üks tore ettevõtmine. Kanepiseemned hankisime Vanatooma tänava «linnu- ja kalakauplusest» ja tegime ise jahuks.

Kõige kaalukamad ettepanekud teie diplomitöös oleksid?

Tuleb taastada eesti rahvusköök. Kuna puudub tänapäeva nõuetele vastav eesti rahvustoitade retseptuur, siis on esialgu kõige olulisem anda välja kogumik eesti rahvustoitudest. Selleks annab võimaluse antud kolme diplomitöö koondamine.

Eestis pole ühtki rahvustööstust, kus pakutakse meie rahvustoitte. Seetõttu on väga vajalik see luua. Olemasolev «Vana Toomas», mida nimetatakse eesti rahvustoitudega restoraniks, ei õigusta oma tiitlit.

Kas teie poolt kavandatud toidud on valmistatavad ühiselamu tingimustes?

Kindlasti on. Enamikku eesti rahvustoitte iseloomustab lihtne valmistamisviis ja seetõttu pole nende tegemine aeganõudev.

NÄÄRILEIB

NÄÄRIORIKAS

Etnograafia Muuseumi juhataja Aleksei Peterson andis väga asjalikke näpunäiteid ja tõi temale võtsid kolm meie järeltulijat sel suvel koos muuseumi töötajatega osa ekspeditsioonist Põlva rajooni. Olete neid toite ka ise valmistanud?

Kõik diplomitööde retseptuurides olevad toidud on valmistatud instituudi õppekõrgis ja hinnatud TPI orgaanilise keemia kateedri degusteerimiskomisjoni poolt eesotsas meie juhendaja Maimu Eesmaaga.

Millised teie diplomitöös soovitatud toidud on kõige maitsevamad?

Sellele küsimusele on küllaltki raske vastata, sest degusteerijatele meeldisid erinevad toidud. Hindamisel olid maitseomadused kõige olulisemad, peale selle arvestati veel välimust ja konsistentsi.

Mõni sõna Queen Mary kolledžist

TPI elektrisüsteemide kateedri juhataja dotsendi kt. Olev TAPUPERE tegi aastavahetusel külastäigu kodulinna Tallinna. Saime temaga peahoones jutu- järjele ja palusime teda vastata mõnele küsimusele.

Teie komanderingu eesmärk on?

Tutvuda teadusliku uurimistööga ja ise kaasa lüüa selles töös Queen Mary kolledži (QMC) elektrotehnika osakonna kõrgepingetehnika laboratooriumis. Grupp õppejõude, teaduslike töötajaid ja aspirante uurivad dr. B. Salvage'i juhtimisel osalähend-

dusi kõrgepingeisolatsioon ja on saavutanud rahvusvahelise tunnustuse. See on probleem, millest ka mina olen väga huvitatud.

Mida kujutab endast QMC?

QMC on asutatud 1887. aastal. On üks paljudest Londoni Ülikooli kolledžitest. Paikneb Londoni idaosas; East End'is ja koosneb viiest teaduskonnast 1610 üliõpilase ning 340 aspirandi ja teadusliku töötajaga. Üks vähestest Inglismaa kõrgematest õppeasutustest, kus just tehnilised erialad on tugevamat arenenud kui humanitaaralad.

Teie esimesed erksamad muljed Londonist?

Vasakpoolne liiklus, omapärane rahasüsteem ja miniseelikud! Lisaks neile lausa haruldasele soe ja sademeteta sügis — pidavat sel aastal suur erand olema.

... Täna loengu teemaks on «Miks üliõpilane eksamil higis- tab?»

Vaikust, seltsimehed! Soovitan konspektierida — programmiko- hane materjal... Niisiis, vaatle- me olukorda, mida kõigil siinoli- jail on tulnud läbi elada, füsiolo- gilisest aspektist. Toimub eks- am. Kopsude, häälepaalte, kee- le ja huulte mitmesuguste liigu- tuste varal tekitab üliõpilane õhuvõnkeid — vastab pileti kü- simustele. Tema nägemisanalü- saatorid kontrollivad vastuse

jätkamist, nälja ja janu rahul- damist. Seetõttu asuvad esiko- hale teise järjekorra hädaohud: väarikuse säilitamine, austus enese vastu, stipendium, võimalus õppida ja selle tulemusena te- gelda meeldiva tööga jne. Niisiis tekitab üliõpilasele suurepärane tingimatu refleksi reaktsioon. Jälgime, kuidas ta sellest üle saab.

Biokeemia loengutel tutvusta- ti teid nukleinhappe — seda si- saldavad aju kõik rakud — suure- päraste omadustega ümber töö-

ja kinematograafilise maitse. Kuidas? Ei, seljaaju ei tunne kir- ja ega oma spetsiaalseid reflek- se filmide läbivaatamiseks. Õel- ge aga mulle: miks me sageli tunneme sümpaatiat detektiiv- filmide ja -romaanide vastu, kui- võrd viletsalt need ka koostatud või kirjutatud oleksid? Mispä- rast paljudele meeldivad armas- tuslood: anekdootidest ja kuulu- juttudest kuni «Dekameroni» valitud kohtadeni välja. Huvit- av? Aga miks? Seepärast, et sel- jaajus tugevasti püsivad instink- tid enesesäilitamisest ja soo jät- kamisest: tõukavad meid ahnelt vastust saama küsimusele, mis võib põhjustada surma — et seda vältida; kuidas ja mil viisil kujuneb õnnelik armastus, mis teostub järglastes, kuidas ja miks armastus puruneb? Selleks, et ise mitte vigu teha. Pole see- juures tähtis, et me'e häs'ikor- raldatud elus võib-olla sellist olukorda ei tekigi, pole tähtis, et armastus tingimata oleks ja järeltulijaid kuipalju — selja- aju aga aina pressib peale oma...

Ma ei ürita (nagu enamik kir- janduskriitikutid) lugeja selliseid püüdlusi naeruväristada kui madalaid. Ei, milleks seda? Need on terved püüdlused, loomuli- kud, täisverelised unistused. Kui näiteks lehmad kunagi loomuli- ku evolutsiooni tulemusena õp- ksid lugema, nemadki alustaksid nimelt detektiiv- ja armastuslu- gudest.

Föördume nüüd tagasi üliõpi- lase juurde, kelle peajaaju on hir- mul eksamineerija küsimuse ees. «Eh, noor ja roheline!» — ütles nagu oma kolleegile seljaaju, mis on vastu võtnud erutuse paanilise signaali ja hakkab nüüd te- gutsema. Kõigepealt saadab ta signaalid liigutusnärvidel üle kogu keha — lihased tõmbuvad valmisoleku seisundisse.

Järjekordselt tahan teie tähe- lepanu juhtida lihaste toonuse võstmise bioloogilisele otstarbe- kusele. Hädaohud kauge mineviku mõistes nõudis kiireid energilisi liigutusi: hüppamist, löömist, puu otsa ronimist. Kuna aga veel pole selge, millisesse külge on vaja hüpata või suunata löök, siis võtavad valmisoleku kõik lihased.

Uheaegselt lihastega äratatak- se vegetatiivne närvisüsteem, mis hakkab kamandama orga- nismi kõiki ainetes töötlemisel. Selle signaalid jõuavad neuru- paalseteni, verre paiskub adre- naliin, mis äratub kogu organ- ismi. Maks ja põrn... suruvad käsnadena soontesse mõned liit- rid tagavaraverd. Lihaste, kop- sude ja aju sooned laienevad. Süda tuksub üha kiiremini, kan- des üle terve keha verd ja sel- lega koos hapnikku ja glükoo- si... Seljaaju ja vegetatiivsed närvid valmistavad üliõpilase orga- nismi ette raskeks, ravukaks ja kestvaks võitluseks elu ja sur- ma peale!

Eksamineerijat aga ei või vai- kima panna puust või minupä- rast kasvõi marmorist tindipo- tiga. Minema joosta tema eest on samuti võimatu. Eksamineer- ijat ei rahulda seegi, kui üle- küllastatud lihasteenergiaga tu- deng surub vastuse asemel kõi- gest jõust käelabadega vastu lauaäärt. Seetõttu muutub kogu organismis varjatult mõllav jõud kasutuks glükooosi põlemiseks li- hastes ja soojuse eraldumiseks. Keha erinevate kohtade termo- retseptorid saadavad selja- ja peajaaju signaale ülekuume- nemisest — aju vastab neile ainuvõimaliku käsuga: laiend- dada nahaaluseid veresooni! Veri — soojusekandja — püüd- leb naha pinnale lähemale (sa- ma põhjustab ka punastumise), hakkab soojendama õhuriba ke- ha ja riide vahel. Avanevad higi- näärmed, et kasvõi niiskuse au- rustumise teel tudenest aidata. Eksamineerija poolt esile kutsu- tud reflektorine ahel on lõpuks sulgunud.

Loodan, et juustatu põhjal teete ise järeldused teadmiste osatähtsusest inimorganismi te- gevuse õigel reguleerimisel meie mitmepalgelise kaasaia tingi- mustes, eriti aga nende tähtsu- sest üliõpilase organismi tege- vuse reguleerimisel eksamis- sioonil.

EKSAMID...

Traditsioonilise eksami suu- reks puuduseks on nõudmiste ebamäärasus. Tudengilt ooda- takse:

- teadmisi,
- oskust teadmisi rakendada (näiteks ülesannete lahenda- misel),
- oskust siduda materjali va- remõpituga, samuti naaber- kursustega,
- loova mõtlemisvõime näita- mist (mitteabloomiliste kü- simuste ja probleemide na- jal),
- väljendusoskust,
- isiksust,
- närve (mitte kõik ei hinda

«viiega» seda, kes täidab üle- malloetletud nõudmised väri- sevate huulte ja plekilise näo või pisaraveoolu ja vesise nina saatel).

Milliseid neist tegureist ning millisel määral keegi eksamineer- ijaist arvestab, seda teab vaid tema ise (ja teatava määrani ka eksamitulejad — «agentuur- andmeis»). TPI Metoodikanõu- kogu teeb alanud sessioonil kat- set küsitluste ja eksamite jälgi- mise teel hindamiskriteeriume selgitada. Loodame, et see aitab nõudmisi edaspidi pisutki üht- lustada.

Dots. U. AGUR

Üliõpilaste teaduslikust uuri- mistööst annab enam-vähem täie- liku ettekujutuse üleliiduline üliõpilaste parimate teaduslike tööde konkurs. Mõõdunud õppe- aasta konkursile esitati 2682 tööd 34 teaduse ja tehnika ha- rust. Siinjuures ei ole arvesta- tud ühiskonnateaduste konkursi, mis toimub eraldi. Zürii valis välja 222 tööd, millede auforite-

Järgmise konkursi tähtpäev pole enam kaugel. Niisiis — löö- gem kaasa üleliidulises mastaa- bis!

Tööd tuleb esitada 1. märtsiks 1968. Need võivad olla nii indi- vidualaalsed kui ka kollektiivsed.

Üleliidulisele konkursile suu- natud üliõpilaste teaduslikud tööd peavad olema trükitud 2

Löögem kaasa üleliidulises mastaabis

le omistati medalid «Parima üliõpilaste teadusliku töö eest». Üldse autasustati üliõpilasi 144 kõrgemast õppeasutusest meie maal. Aukirjade vääriliseks tun- nistati 251 tööd 364 autorilt. Peale selle märgiti veel ära 164 tööd 209 üliõpilaselt.

1966/67. õppeaasta üleliidulisel konkursil üliõpilaste parematele teaduslikele töödele pälvisid ära- märkimist ka mitmed TPI üliõpilased ja õppejõud. Tuleb mai- nida, et meie õppeasutus oli sel- lel konkursil esindatud ainult 7 tööga.

eksemplarid. Tööd tuleb esitada märgusõna all. Eraldi ümbrikus tuleb sama märgusõna all esi- tada andmed töö autorist või au- toritest (perekoona, ees- ja isa- nimi, kõrgem õppeasutus, kur- sus, eriala, kodune aadress) ja teaduslikust juhendajast ning samuti ka teaduskonna nõukogu otsus.

Lähemaid teateid konkursi kohta saab TPI UTU Nõuko- gult

TUUSIKUD TALVEPÄEVADEKS

Tallinna Polütehnilise Instituudi a/ju komiteel on välja anda järgmised tuusikud:

Aegviidu-Neljäärve turismibaasi — 22.—26. jaanuarini, 29. jaan.— 2. veebruarini. Osamaks 4.50 rubla.

Soovija'il esitada avaldused TPI a/ju komiteele hiljemalt 10. jaanuariks 1968.

Pühajärve puhkekodusse — 24. jaan. — 4. veebruarini, 3.—14. veebruarini.

Sakia puhkekodusse (Riia rand) — 24. jaan. — 4. veebruarini.

Avaldused esitada a/ju komiteele hiljemalt 14. jaanuariks 1968

Tuusiku osamaks 7.20 rubla.

TURISMITUUSIKUD

1) Mõõda Abhaasiat, algus 18. veebruaril (kestvus 20 p.) — 2 tuusikut. Osamaks 19.50 rubla.

2) Mõõda Krimmi bussiga, algus 23. märtsil (kestvus 20 p.) — 2 tuusikut. Osamaks 21 rubla.

Soovijail teatada hiljemalt 10. jaanuariks 1968.

TPI A/JU KOMITEE

Talvemaastik Baieris.

Üliõpilaste referatiivsete teaduslike tööde konkursi ühiskonnateaduste alal

Seoses ÜLKNÜ 50. aastapäeva le pühendatud üleliidulise üliõpilaste teaduslike tööde konkursi organiseerimisega ühiskonnateaduste, ÜLKNÜ ajaloo ja noorsooliikumise probleemidest kuulutab Tallinna Polütehnilise Instituudi rektor nimetatud aladel välja instituudisese üliõpilaste referatiivsete teaduslike tööde konkursi.

Referatiivsetes töödes ei nõuta üliõpilastelt uusi teaduslikke tulemusi, küll aga teadusliku kirjanduse kasutamise põhjal antud teema sügavat läbitöötamist kui seda ette näevad kehitud õppeprogrammid.

Konkursi teemad esitavad filosoofia, teadusliku kommunismi, NLKP ajaloo ja poliitilise õnnoomia kateedrid. Iga kateeder esitab neli võistlustööde teemat, millised peavad olema eelnevalt läbi arutatud vastava kateedri koosolekul. Igale teemale määratakse kateedrite poolt õppejõud-konsultant, kelle poole on üliõpilasel võimalik teema käsitlemise ja kirjanduse valiku küsimustes pöörduda. Võistlustööde teemad kuulutatakse eesti ja vene keeles välja ajalehes «Tallinna Polütehnik».

Referatiivsete teaduslike tööde konkursist võivad osa võtta kõik instituudi üliõpilased.

Võistlustööd vormistatakse kas masinakirjas või selgesi loetavas käekirjas. Võistlustööde maksimaalne maht on 25 masinakirja lehekülge. Tööd esitatakse TPI ÜTÜ Nõukogule (A III-322) ühes eksemplaris eesti või vene keeles koos kasutatud kirjanduse loeteluga. Töö tütelhel peab olema märgitud töö teema, autori märgusõna ja töö valmistamise aasta. Tööle lisatakse kinnine ümbrük, milles on märgitud autori ees- ja perekonnanimi, õpperühm ja teadusala.

Tööd hindab 6-liikmeline hindamiskomisjon koosseisus: komisjoni esimees: dots. E. Schmidt — õppeprorektor, liikmed: dots. A. Sunila — NLKP ajaloo kateeder, dots. kt. O. Pöder — poliitilise ökonomia kateeder, dots. kt. V. Arhange'ski — teadusliku kommunismi kateeder, van.-õp. A. Eller — filo-

soofia kateeder ja A. Vellamaa — ELKNÜ TPI Komitee.

Tarbe korral võib komisjon juurde kopeerida liikmeid vastavate kateedrite õppejõudude hulgast.

Võistlustööde esitamise tähtaajaks on 15. aprill 1968.

Hindamiskomisjoni otsus esitatakse rektorile kinnitamiseks hiljemalt 25. aprilliks 1968.

Võistlustööde auhindadeks on: 1 esimene auhind — 70 rubla, 2 teist auhinda — 50 rubla, 4 kolmandat auhinda — 30 rubla.

Hindamiskomisjonil on õigus vastava tasemega tööde puudumisel jätta osa auhindu välja andmata või auhindu ettenähtud üldsumma ulatuses ümber jagada.

Lisaks auhinnatud töödele on hindamiskomisjonil õigus esitada paremaid tööd äramärkimiseks TPI rektori käskkirjas.

Auhinnatud ja äramärgitud tööd võetakse kateedrite poolt ühe komponendina arvesse üliõpilaste õppeedukuse hindamisel antud semestril. Lisaks sellele saavad tööde autorid ÜTÜ arvestusse 0,1 punkti, mis liidetakse õppeainete keskmisele hindele antud aia vahemikul.

Parimad tööd saadetakse edasi vabariiklikule üliõpilaste teaduslike tööde konkursile ühiskonnateaduste alal ja kantakse ette üliõpilaste teaduslikel konverentsidel.

Üliõpilaste referatiivsete teaduslike tööde konkursi organisatsioonilised küsimused lahendavad koos auhindamiskomisjoniga TPI Komsomolikomitee ja ÜTÜ Nõukogu.

ÜHISKONNATEADUSE-ALASTE ÜLIÕPILASTE REFERATIIVSETE TEADUSLIKE TÖÖDE KONKURSI TEMAATIKA FILOSAAFIA ALAL:

1. Modelleerimise filosoofiline mõiste ja tema osa tunnetuses (konsultant dots. kt. E. Marotškina).

2. Materiale jäävuse ja liikumise seadused ja nende filosoofiline tähtsus (konsultant van.-õp. E. Tšerkassova).

«Kuhu?»
«Mis jaamad teil on? ...»

Uue aasta eel mänguasjade poes oli ta sunnitud ostma pisipojale veel mõõga, et ise poest välja pääseda.

Auto värskel abielupaariga peatub Pärnu maantee raamatukaupluse ees.

Uudishimulikku teadagi küllalt.

«Tea, miks nad küll siia seis- ma jäid?»

Teised on palju targemad:
«Mis muud kui raamatut ost- ma. Pikk talveõhtu, hea koos lugeda!»

«Mis on raketofon?»
«Magnetofon, mis salvestab helikiirust ületavaid helisid.»

Vastuvõtukomisjonis:
«Tahan õppima asuda.»
«Mis erialale?»
«Mis erialad teil on? ...»

Raudteejaamas:
«Palun üks pilet!»

Viisakusreeglid: trepist astuvad ees üles noormehed.

3. Teaduslik-tehnilise revolutsiooni sotsiaalsed probleemid (konsultant dots. D. Erport).

4. Loodus ja ühiskond (konsultant A. Nobel).

TEADUSLIKU KOMMUNISMI ALAL:

1. Revolutsioonilise situatsiooni kujunemise iseärasused tänapäeva tingimustes (konsultant dots. B. Tamm).

2. Maailma demokraatlik üliõpilaskond võitluses sotsiaalse progressi eest (konsultant dots. kt. V. Arhangel'ski).

3. Rahvuslike kultuuride arengu põhitendentsid kommunismile üleminekul (konsultant vanemõpetaja K. Hallik).

4. Vaba aja suurenemine ja ratsionaalsem kasutamine iirikuse arenemise tingimustes (konsultant vanemõpet. J. Livšits).

NLKP AJALOO ALAL:

1. V. I. Lenin ja komsomol (konsultant dots. V. Reiman).

2. Komsomoliorganisatsiooni osa tööliskoorte kommunistlikul kasvutamisel (konsultant vanemõpetaja F. Murumets).

3. Komsomoli osi kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel (konsultant vanemõpetaja A. Schmidt).

4. Põlvkondade ühtsus ja järjekorralus (konsultant dots. A. Sunila).

POLITILISE ÖKONOOMIA ALAL:

1. Sotsialismi materiaal-tehniline baas Eesti NSV-s (konsultant dots. E. Brandt).

2. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja töötajate elatustaseme tõus (võib kirjutada ka ühe liiduvabariigi andmetel) (konsultant dots. V. Koslov).

3. Sotsialistliku majanduse plaanipärase arenemise seadus ja planeerimine sotsialistlikes maades (võib kirjutada ka ühe riigi andmetel) (konsultant dots. kt. Ü. Sinisalu).

4. Monopolistlik riigikapitalism kaasajal (konsultant vanemõpetaja U. Polisinski).

Üliõpilaste teaduslike uurimistööde konkursi ühiskonnateaduste alal

Eesmärgil luua TPI üliõpilastele paremaid võimalusi osavõtuks ÜLKNÜ 50. aastapäevale pühendatud üleliidulisest ühiskonnateadusalasest üliõpilaste teaduslike tööde konkursist, viiakse Tallinna Polütehnilise Instituudi üliõpilaste teaduslike uurimistööde konkursi ühiskonnateaduste osas läbi 1968. a. kevadsemestril. Tööde esitamise tähtaajaks on 15. aprill 1968.

Konkursile võivad esitada teaduslike uurimistööd ühiskonnateaduste, ÜLKNÜ ajaloo ja noorsooliikumise probleemide alalt kõik TPI üliõpilased.

Teemade valikul abistavad üliõpilasi juhendavad õppejõud NLKP ajaloo, filosoofia, teadusliku kommunismi ja poliitilise ökonomia kateedritest.

Teaduslikud uurimistööd vormistatakse kas masinakirjas või selgesti loetavas käekirjas. Tööd esitatakse juhendavate õppejõudude kaudu instituudi ÜTÜ Nõukogule.

Teaduslike uurimistööd hindab 6-liikmeline komisjon koosseisus:

komisjoni esimees: prof. H. Lepikson — teadusala prorektor, liikmed: dots. E. Tamm — teadusliku kommunismi kateeder, prof. G. Stein — filosoofia kateeder, dots. kt. H. Kroon — poliitilise ökonomia kateeder, dots. kt. E. Leede — NLKP ajaloo kateeder ja A. Vellamaa — ELKNÜ TPI Komitee.

Komisjoni otsus esitatakse TPI rektorile kinnitamiseks hiljemalt 25. aprilliks 1968. Parimate teaduslike uurimistööde autoritele määratakse järgmised rahalised preemiad:

1 esimene preemia — 70 rubla, 2 teist preemiat — 50 rubla, 4 kolmandat preemiat — 30 rubla.

Hindamiskomisjonil on õigus vastava tasemega tööde puudumisel jätta osa preemiaid välja

TPI NÕUKOGUS

kuulati elektrotehnikateaduskonnas dekaani dots. G. Samolevski ja vastava kontrollkomisjoni esimehe dots. U. Raukase ettekandeid kateedrite tööst üliõpilaste iseseisva töö korraldamisel.

Iseseisva töö vormidena kasutatakse individualiseeritud koduste ja laboratoorsete tööde andmist, referaatide koostamist, ÜTÜ tööd jne. Iseseisva töö efektiivsuse muutmiseks on vajalik organiseerida ka pidevat kontrolli.

Vastava töö korraldamisel esineb ka takistus — vastava õppekirjanduse puudumine automaatika, raadiotehnika ja tööstuselektroonika erialadel, mittekulaldane loengukonspektide paljudamise võimaluste kasutamine.

Iseseisva töö parandamiseks tuleb teaduskonna kateedritel koos raamatukoguga hankida puuduvat õppekirjandust, laiemalt paljudada konsepte ja tölkida venekeelset kirjandust.

Õppetöö taset õhtuses teaduskonnas kontrollis komisjon, mille esimeheks oli dots. kt. K. Alilik. Teaduskonna dekaani dots. H. Rossi ja kontrollkomisjoni ettekannetes nähakse ette õppetöö taseme tõstmiseks õpetatavate erialade arvu piiramist ja erialal töötavate suunatud üliõpilaskandidaatide eelisjärjekorras immatrikuleerimist.

Õppetööst osavõtu parandamiseks tuleb õppejõududel pidevalt kontrollida puudujaid nii arvuliselt kui personaalselt ja esitada andmed dekaanidele.

Jooksva õppetöö tulemused kõrgemas matemaatikas, teoreetilises mehaanikas ja teistes õppeainetes on madalad. Õppetöö taseme tõstmiseks tuleb kateedrite juhatajatel vältida õppejõudude vahetamist semestri jooksul ja kuulata kateedri koosolekutel vöoru lektorite aruandeid jooksvalt õppeedukusest.

Alates kevadsemestrist seatakse noorematel kursustel sisse õppetöö kalendergraafikud ja töötatakse välja õhtuse ja kaugõppe teaduskonna optimaalne struktuur.

Nõukogu kuulab ära õppeprorektor dots. E. Schmidt aruan- de NSV Liidu kõrgema ja keskerihariduse ministri käskkirja nr. 558 14. septembrist 1967 «Abinõudest ühiskonnateaduste edasiarendamiseks ja nende osa suurendamiseks kommunistlikus üleshitustöös» täitmise kohta TPI-s.

Märgiti, et ühiskonnateaduste kateedrid on võtnud selle otsuse õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö organiseerimise aluseks.

Otsustati, et ühiskonnateaduste kateedrite tööd parandamiseks tuleb pidevalt analüüsida ja üldistada kateedrite metoodiliste gruppide ja õppejõudude tööd, organiseerida kompleksseid uuringuid tähtsamates ühiskonnateaduste arengusuundades ja koordineerida need vastavate kateedrite ja teiste uurimisastute vahel.

Jälle Priit Tomson

«Tallinna Polütehnik» korraldas ringküsitluse teemal — kes on meie instituudi parim sportlane aastal 1967 ja kes on parimad sportlased teaduskondades?

TPI parimaks sportlaseks tunnistati üksmeelselt korvpalli maailmameister PRIIT TOMSON. Teaduskondade osas kujunes olukord mõnevõrra keerulisemaks. Parimaiks osutusid

mehaanikateaduskonnas — Priit Tomson,

ehitusteaduskonnas — Ülo Iter, keemiateaduskonnas — Endla Vellend,

majandusteaduskonnas — Toomas Berendsen,

elektrotehnikateaduskonnas — Margus Varrak ja

energeetikateaduskonnas — Tiit Taimistu.

Jüri Sepp — parim tõstja

Traditsiooni kohaselt lõpetasid TPI tõstjad aasta lahtise võistlusega ja tegid kokkuvõtte parima tõstja selgitamiseks. Selleks osutus Jüri Sepp (EE-112) Martin Unger (AO-111) ees. Kuna Jüri Sepp tuli võitjaks kolmandat aastat järjest, omandas ta rändkarika jäädavalt.

Aasta viimasel võistlusel osutasid üksikutes kehakaaludes parimateks:

sulgkaalus V. Ronžin TI-32 185 kg,

kergekaalus L. Novotortsev AS-17 290 kg,

kergekeskkaalus J. Peet MM-17 230 kg,

keskkaalus Ü. Sinisoo AA-11 272,5 kg,

poolraskekaalus H. Kalmus TR-11 342,5 kg ja

raskekaalus A. Allese MP-71 350 kg.

O. KULDERKNUP

Vast. toimetaja V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газета «Таллинский политехник».

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Tellimise nr. 27

MB-00510

Avaldame rühmakaaslastele jaan Marmorile sügavat kaastunnet tema

EMA surma puhul.

Õpperühm AA-71